

Izšla vsak četrtek in velja s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 53 din., pol leta 16 din., četrta leta 8 din. Izena Jagoševlje 56 din. Narednina se pošilja na upravnitvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru, Koroška cesta 3. Lini se dopolnjuje do odpovedi. Narednina se plačuje v naprej. Telefon interurban št. 115.

Posamezna številka stare 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopis se ne vračajo. Upravičeno sprejema naročila, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za vsakršne oglase primeren papir. Nezaprikljenost po poštne predpis. Čebral račun poštnega urada Ljubljana št. 10.603. Telefon interurban št. 115.

6 številka.

MARIBOR, dne 7. februarja 1924

58. letnik.

Kmetijska družba.

Kmetijska družba obstoja že nad sto let. Vendar pa se ni doživela nikdar tako težke krize, kakor danes. Po preobratu so čudni povojni vplivi spravili vodstvo Kmet. družbe v samostojne roke in to vodstvo se je izkazalo pogubonosno za življenje te gospodarske organizacije. Naši kmetje so v prvem hipu verovali v blesteče načrte samostojnih. Toda razne galične afere in slabostno gospodarstvo pri Kmet. družbi jih je iztreznilo. Nakup porcelanaste posode in izgube pri nakupu sene in slame jih ni moglo prepričati, da bi bilo vodstvo Kmetijske družbe v dobrih rokah. Niti carinska kazen, katere je zadela družbo radi čudnih manipulacij, ni zamogla omajati tega prepričanja. Zato so hoteli samostojni poskusiti nova sredstva. Nasilnim potom so odstranili postavnega podpredsednika Kmetijske družbe ter uvedli diktaturo. Da so se naši odborniki protivili temu nepostavni činu, je umerno. Na tozadevni pismeni protest pa do danes nimajo odgovora. Ker pa so samostojni uvideli, da tako ne gre naprej, so šli še korak dalje ter zahtevali komisarija, da razpiše nove volitve. Liberalni komisar je ugodil tudi tej želji, toda vlada je v zadnjem hipu prepovedala občni zbor Kmetijske družbe. Seveda so vsi samostojni prihiteli na občni zbor vldjub odpovedi in da bi jih bilo več, je celo »Jutro« pozvalo svoje somišljenike in prijatelje, da se naj tega občnega zbora udeležijo. Videč svojo polomijo, so postali besni in sedaj skušajo odgovornost naprtiti naši stranki, kakor da bi ona imela vodstvo v rokah. Zgodovina — so s krvavimi črkami zapisala dobo samostojnega gospodarstva v Kmetijski družbi v svoje liste, kajti ta čas je bil izgubljen za napredek našega narodnega gospodarstva. V vseh državah opazamo razmah in napredek, v vseh državah se konsolidira gospodarstvo, samo pri nas je Kmetijstvo na mrtvi točki, ker so liberalci po vojni zagospodarili narodni kapital, kateri jim je bil izročen. Imeli so večino v Kmetijski družbi, imeli so poljedelskega ministra Pucija, imeli so dr. Zerjavo, svojega očeta, na krmilu. Pa kaj so dosegli? Nič in zopet nič! Zafurani gospodarski voz so prepustili naši stranki, da ga izvleče iz blata. Naša stranka pa se tega dela ne ustraši. Ona se bojuje proti pogubonosnemu centralizmu in se bo znala tudi bojevati proti sedanjim razmeram v Kmetijski družbi. Kmetijska družba mora zopet postati to, kar je bila nekdanj: Zatočišče naših kmetijskih teženj, pomoč našemu narodnemu gospodarstvu. Da so naši kmetijski gospodarji pravilno razumeli pomen Kmetijske družbe v povojni dobi, kaže ogromno število udov v prvih letih. Od leta do leta pa je število udov padlo, ker liberalna politika ni zasledovala pravega cilja, ampak je šla samo za bankratskim dobičkom lastnega žepa. Vsled tega smo prišli tako daleč. Sedaj pa moramo začeti zidati na novo zidati. Ne omahovati, ne obupati, delajmo, da bo Kmetijska družba zopet dosegla svoj namen.

Ziv pokopan.

Po angleškem izvirniku A. Bennetta napisal Paulus.
14. nadaljevanje.

In iznova ga je objela in vsa srečna in blažena šepetala njegovo slavno ime.

«Aleš Blaž — moj mož! Veliki, slavni Aleš Blaž! Ljubljenec naroda —, moj ljubljeneč, moj vzor, ki sem o njem sanjala kot dvajsetletno dekle —! Kako rada bi bila poznala Aleša Blaža —! In sedaj je moj mož —!» — Vse ji je povedal.

Pa tudi to ji je povedal, da mora takoj, še tisti večer oditi. Bežati mora v tujino pred državnim pravdnikom. Gospod Aleksander Delmonte je grozil —. Pa on, Aleš Blaž, se ne bo vdal, ji je pravil. Šel bo. Tujina mu je bila od nekdanj ljuba. In Lenka pride za njim. Doma bodeta pa prodala —.

Sedla sta in delala načrte. Lenka je bila za vse pripravljena. Šla bo z njim, s svojim velikim, slavnim Alešem, če treba do konca sveta. —.

In Aleš se je lotil pripravljanja za na odhod.

Sredi med nemirnim letanjem in iskanjem in spravljanjem se je oglasil hlapec Štefan in prišel praviti, da čaka spodaj na dvorišču siromašen popoten človek. Prenosišča prosi. Zabodil da si je, večeri se in da ne ve ne kod ne kam.

Kaj takega se je večkrat zgodilo. Hiša je stala na samotni ob cesti s kolodvora. In Lenka je bila gostoljubna gospodinja.

«Naj gre v družinsko sobo! Tam naj počaka. Sedaj nimam časa. Dobil bo večerjo in pri peči mu bom pripravila ležišče», je dejala.

Zvečer je Aleš mimogrede videl popotnika v ku-

Uboge viničarje in delavce so ogoljufali.

Razkrite lumparije radikalnih agitatorjev.

Našim ljudem je še gotovo v dobrem spominu, kako so tik pred volitvami dne 18. marca 1923 letali plačani agitatorji srbske Pašičeve radikalne stranke okoli in so obečali viničarjem, železničarjem, invalidom, penzionistom in državnim uslužbencem denarno pomoč od vlade. Okrajna glavarstva so na komando znanega dr. Pfeifferja morala par dni pred volitvami celo popisovati ljudi, kateri so pomoči potrebni. Višji davčni uradnik v Mariboru je malo pred volitvami bil pozvan, da prinese polno taško tisočakov iz Beograda v Maribor. Okrajno glavarstvo v Mariboru je dne 14. marca 1923 pod št. 10971 23 izdalo na občine poseben odlok, v katerem piše, da je denar za pomoč viničarjem naložen v kasi davčnega urada v Mariboru.

Volitve so minule, a denarne podpore ni bilo od nikoder. Ljudje so se povpraševali: Kje je od radikalnih agitatorjev obečani denar? Ali ga je kdo ukradel? Plačani Pašičevi hlapci: Verlič iz St. Petra, ki je vlekel uboge viničarje, Nachtigall iz Studencev, ki je farbal železničarje, Jurkovič iz Gornje Radgone, ki je vlekel za nos invalide in znani Koren iz Trbovelj, kateri ima posebno veselje, da komandira rudarjem, so utihnil in izginili. . .

Prizadeti viničarji, katerim so v Mariboru Verlič, Jurkovič in drugi obečavali tudi breje krave, so naprosili naše poslance, naj poizvejo, kje je obljubljeni denar. Poslanci Žebot, Vesnjak in Bedjanič so dne 18. novembra 1923 vložili na ministra za socialno politiko interpelacijo in zahtevali točnega odgovora.

Minister dr. Peleš je našim poslancem poslal dne 26. decembra 1923 pismeni odgovor št. 262, v katerem minister točno pove, kam ji zginil obečani denar.

Minister piše, da je minister za socialno politiko dne 10. marca 1923 pod št. 20765 sklenil dati naslednje podpore: Konzumnemu društvu (Nachtigall) železniških delavcev v Studencih pri Mariboru 300.000 K, invalidski podporni zadrugi (Jurkovič) za mariborsko oblast v Mariboru 300.000 K, konzumnemu društvu rudarjev (Koren) v Trbovljah 300.000 K in Nakupovalni zadrugi viničarjev (Verlič) v Mariboru 300.000 K. Skupno se je torej razdelilo 1 milijon 200.000 kron.

Kdo je dobil ta denar? Ali so ga dobili viničarji? Ali morda železničarji ali invalidi? Ali obstojajo imenovane zadruge? Ne! Ne ena od teh zadrug ne obstoji. Znano je samo toliko, da so v aktivih imenovani kot vodje teh zadrug: znani Joža Nachtigall, šentpeterski Verlič, gornje-radgonski Jurkovič in trboveljski Koren.

Ti ljudje so vas, ubogi delavski trpini, farbali pred volitvami, ti ljudje so bili od srbske radikalne stranke plača-

linji. Pri mizi je sedel in večerjal. Nič ni bilo posebnega na njem. Mršav, zaraščen obraz je imel in močna, široka pleča. Ponižno je pozdravil, ko je šel Aleš mimo.

Aleš se ni mnogo zmenil zanj. Berač je beraču podoben, si je mislil. Le toliko je opazil, da je neznanec nepotrebno dolgo strmel vanj, še jesti je skoraj pozabil, tako ga je gledal.

Z besno naglico so udarjala kolesa ekspresnega vlaka ob tračnice. Voz se je zibal, da bi človek lahko dobil morskoro bolezen. Zunaj v temni noči je včas zablisnila lučica in šinila mimo okna kakor strela. Zamolklo so drdrala kolesa svoj enakomerni, uspavajoči rata tata — rata tata, pripovedujoč o silni vlakovi brzini.

Pa še prepočasna se je zdela nepotrpežljivemu Alešu nagla vožnja.

Na begu je bil. Iz domovine je zbežal, uiti je hotel roki pravice.

Varal je javnost. Zlagal se je, da je Aleš Blaž umrl. Mesto njega so svečano pokopali navadnega slugo in malopridneža. Goljufal je domovino, narod —. In pod napačnim imenom se je oženil —. Varal je javne oblasti —. Ze jutri se bo zvedelo, kaj je storil. Gospod Aleksander Delmonte ne bo molčal —.

Kak hrup bodo zagnali! Javnost, užaljena da jo je imel za norca, bo jezna zahtevala zadoščenje. Klicala bo državnega pravdnika. In ta se bo moral oglasiti. Kot čuvar postav, katere je varal —.

Krog njega so spali in smrčali sopotniki. Aleš ni mogel spati. Vso noč ni zatisnil očesa. Z vozom se je peljal na najbolj oddaljeno postajo. Tam si je vzel vozni listek do predzadnje postaje in še le na tej si je upal zahtevati listek za inozemstvo.

ni, da vas vodijo za nos. Ti ljudje so odgovorni za omenjene svote.

Odkrivajo se velike lumparije bivših socijalnih demokratov, komunistov, samostojnežev in demokratov, sedaj radikalov. Ogoljufani viničarji in drugi delavci, pokličite te zapeljivce na odgovor!

Kmetijska dela v mesecu februarju.

Doma na dvorišču in pri živini. Nadaljujemo zimska hišna dela, kakor popravljane gospodarskih strojev in raznega poljskega orodja. Čistimo semensko žito in druga semena za pomladansko setev. Odbirajmo krompir za sajenje. Najboljši za seme je srednje debel krompir z dobro razvitimi očesi, katerega je rezati kakih 14 dni pred sajenjem, da se rezna ploskev posuši ter napravi skorja iz krompirjevega mesa, enaka plutovini, ki varuje krompir pred gnitjem. — Neveste si pripravljajo bale, smukajo gosje in drugo perje za mehke blazine ter predejo lan in konopljo. Zeleti bi bilo, da bi naše kmečke gospodinjice pridelovale čim več vlakna, s čemur bi povzročile padanje visokih cen raznovrstnega manjvrednega tovarniškega blaga. S tem bi ohranile ne le stoletne tradicije, temveč bi prihranile tudi precejšnje svote denarja, ki ga sicer izdajo za obleko. — Na dvorišču skrbimo za pitno vodo, ki naj bo perutnini na razpolago ob hudem mrazu. Gnojšče uređimo tako, da gnojnica ne oteka v cestni jarek, ampak v gnojnično jamo. Najboljše gnojšče je tisto, ki se nahaja pod streho, da dež in sneg ne izpirata gnoja. Gnoj, ki je izpostavljen izpiranju vsled padavin, izgubi čisto polovico in še več na svoji vrednosti.

Vozno živino ne krmimo preslabo ter jo vpregajmo tudi ob dnevih, ko nimamo posebnega dela. S tem pripomoremo k temu, da nam pri poznejšem pomladanskem delu ne omaga prehitro. Svinjsko meso, ki ga hočemo shraniti za poletje, prekadimo v dimu in spravimo v bačve, da se ne pokvari ob nastopu toplega vremena.

Če konec februarja sever brije, rodne letine nam up zasije. In Svečnica če lepa je in jasna, čebelicam obeta mnogo hasna.

V vinogradu. Dovršujmo gnojenje in namakanje kolja. Pripravljamo ključke od ameriške trte in jih polgajmo v pesek ne na pretoplem in ne na premrzlem prostoru. Ključki naj bodo 40—45 cm dolgi in naj izhajajo od trti, ki so za dotična tla najbolj prikladne. Prav dobro se je dosedaj obnesla kot podloga Rupestris Göthe št. 9 in rupestris Teleki št. 125. Nabavimo cepice od selekcioniranih domačih trt za suho cepljenje. Ako je vreme ugod-

Kako se je bal, da bi ga opazili, spoznalil Verjetno ni bilo, mogoče pa vsekakor, da je gospod Aleksander Delmonte dal obvestiti obmejne postaje —. Klobuk si je tiščal na obraz, v samotnem temnem kotu je sedel, z nikomer ni govoril. Vsak trenutek je pričakoval, da ga kdo pokliče po imenu. Pripravljen je bil, da skoči iz vlaka.

Sicer končno — prazapraz mu ničesar niso mogli. Kdo mu je mogel dokazati, da je on Aleš Blaž —? Aleksander Delmonte? Oh —! Star dedec, ki brska po zaprašenih rokopisih, prebira in študira romantične historije in si izmišlja nove —! Kdo mu bo verjel brez dokazov? Skliceval se bo na Aleševa dela, na rokopise —. Ah —! Ali se še nikdar ni čulo, da bi bil kak pisatelj v besedi — in tudi v pisavi posnemal svojega učitelja? No — in drugih dokazov pa ni imel!

Saj mu niso mogli ničesar! On je bil Hinko Brglez in Aleš Blaž je umrl. Pa mir in konec!

In vendar je bežal, bežal kakor tat, ki ima slabo vest, ki ne zaupa nikomur, tudi samemu sebi ne.

Bal se je. Strah ga je bilo.

Čudno! Skoraj dve leti je imel mir pred svojo boječnostjo. Ves čas, kar se je pisal Hinko Brglez. Sedaj pa ko je spet vstajal iz groba Aleš Blaž, sedaj je vstajal z njim tudi nekdanji neumni strah pred lastnim imenom, strah pred nastopom v javnosti, strah pred občinstvom. Ni še bil popolnoma zdrav —.

Luč je za hip posijala skoz okno in izginila. Druga je posijala in tretja, zunaj v črni noči je žarelo, vlak je zavozil počasneje. Še par minut in ustavil se je na obmejnem kolodvoru.

Aleš je izstopil med zadnjimi. Če je bil kdo na vlaku, ki ga je poznal, ga vsaj ne bo videl.